

Жывінкі з глыбінкі

Mipa Luksha

Niba

Праграмная рада тыднёвіка „Nіва”

Беласток 2009

Рэдактар

Ганна Кандрацюк-Свярубская

Карэктар

Віталь Луба

Эдытарская апрацоўка і праект вокладкі

Адам Паўлоўскі

Zrealizowano dzięki dotacji

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

ISBN 978-83-925904-6-0

Друкарня

Offset Print, ul. Broniewskiego 14, Białystok

Арлы з Орлі

Арліха, арлова самка,
 У Орлі – найлепшая мамка.
 Песціць сваіх арлянят,
 Не вылучае – падрад.
 Кожнае арляня
 Ноччу ці сярод дня
 Для мамы – ад сонца ярчэй,
 Няма ад яго прыгажэй!
 Мужу арлу – дагаджаць
 Сямейцы такой і лятаць,
 Каб дзеці елі-пілі
 І на арлоў параслі,
 Па ўсёй Арлянскай зямлі.
 Арліха з панам арлом
 Даўно заснавалі тут дом,
 Немаладыя яны,

Бо дочки ў іх і сыны,
 І ўнукі-праунукі жывуць,
 Выгодныя гнёзды ўюць,
 Па ўсёй краіне – пытай,
 Іх ведае ўсенькі край!
 На герб залезлі яны,
 З Орлі арлы-паны!

Аса з Асоўкі

Аса Ася
напілася:
мёд салодкі –
дзве калодкі
адалела!

Аж спацела!

Ну, кажу вам: не адна
піла Ася да відна,
дапамог ёй піць Фядос,
яе добры сябра... ос.

Аса Ася, ос Фядос –
вось дык паразчу прынёс
у пасеку нашу лёс!
Усё выпілі ды з'елі.

Мець не будуць на вяселле!

Бабёр з Баброўнік

Гаспадарлівы бабёр
 (называюць – Нікіфор)
 родам з Бобры, а прынёс
 у Баброўнікі свой лёс.

Рэчка Бобра,
 гэта добра,
 а такая рэчка Свіслач –
 вось ад радасці хоць выскач:

І мяжа – на бобраў хвост,
 у Беларусь плыві наўпрост,
 калі тут табе нядобра.

Ну, хай Свіслач, ну, хай Бобра,
 добраму бабру – усё добра.

Ён сячэ, кладзе, будуе,
 спраўна, словам, тут бабруе.

А жарэмі ў Нікіфора! —
 і пакоі, і камора,
 спальні (бо ж дзяцей чацвёра),

Bobrowniki
 Баброўнікі

кухня (голад жа ж баброў не морыць!)...
 Вось разжыўся тут бабёр,
 Ужо з Бароўнік. Нікіфор!

Баран з Баранак

Кучаравы Маркіян –
ён з Баранак, ён – баран.
Яго жонка – Марцаліна,

жартам кажа – „бараніна”
на яе яе браціха
(яна ж таксама – бараніха).
Баранчане ж, жыхары
(ці то ўнук, ці дзед стары,
ці бабуля, цётка, матка...) –
большасць носяць волас гладкі.

З кучаравых баранчан
найбольш кручаны – баран,
вось той чорны Маркіян!

А авечка Марцалінка,
дык яна зусім бландзінка.

А як дзеткі, як ягняткі?
Можа, яны... паласаткі?
Мо рабенькія, у цаткі
авечачкі і бараняткі?

Кожная авечка –
у мамін колер млечны,
а кожны баранчык –
чыста Маркіянчык!

Верабей з Вераб'ёў

Пасяліўся верабей у пустое гняздзечка,
 Там, дзе ластаўка жыла. Цёпла, як ля печкі.
 Рада жонка вераб'я – не страшны завейкі,
 Пад суседняю страхой жывуць верабейкі,
 Дзеткі іхныя з вясны, радаснай сямейкай.
 На падворку – свежы корм для курэй і качак,
 Пры карытцы ўся сям'я вераб'іна скача.
 Усё ж – не хатні верабей, хоць жыве тут з намі.
 Незалежны птах з яго. Пан ён над панамі,
 Хоча – ёсьць, а калі не – хатку сабе зменіць.
 Для малога вераб'я – мора па калені.

*Wierobie
Вераб'ї*

Голуб з Галубоўшчыны

Gołubowszczyzna
Галубоўшчына

Голуб Глеб, голубка Гая
жывуць разам, як у раі.
Голуб сівы з срэбным чубам,
а як кава – яго люба,
кава з белым малаком!
У Галубоўшчыне іх дом.
Ну а як голубяняты?
Напалову – мама з татам:
Хвост малочны дачка мае
(а завуць яе – Аглая),
крылцы – срэбрам адсвячаюць.
А які ў іх сынок,
малы франт – Герасімок?
Гальштук мае Герасім,
срэбны, а ў рэшце ён зусім
кававаценъкі-малочны.
Вось які ён гожы хлопчык!

Галубоўшчыне ўсёй
падабаецца герой
верша і яго сям'я.
І ваколіца ўся,
скажам, і вёска Рагачы,
пра красу іх не маўчиць,
і ў Мілейчыцкай ўсёй гміне
слава галубоў не згіне!

ЖЫВІНКІ

з

глыбінкі

Гусак з Гусакоў

Гожы гусак Гастон з Гусакоў,
Хваліўся, што ведае ён многа моў.

— Не дарам я Гастон! — гусак казаў, —
Каб толькі па-гусацку проста гергетаў,
Або сіпей пагрозліва на тых,
Што род гусіны не ў пашане ў такіх!

Гусак Гастон звядзе любую гуску,
Калі да гускі ён прамовіць па-французску:

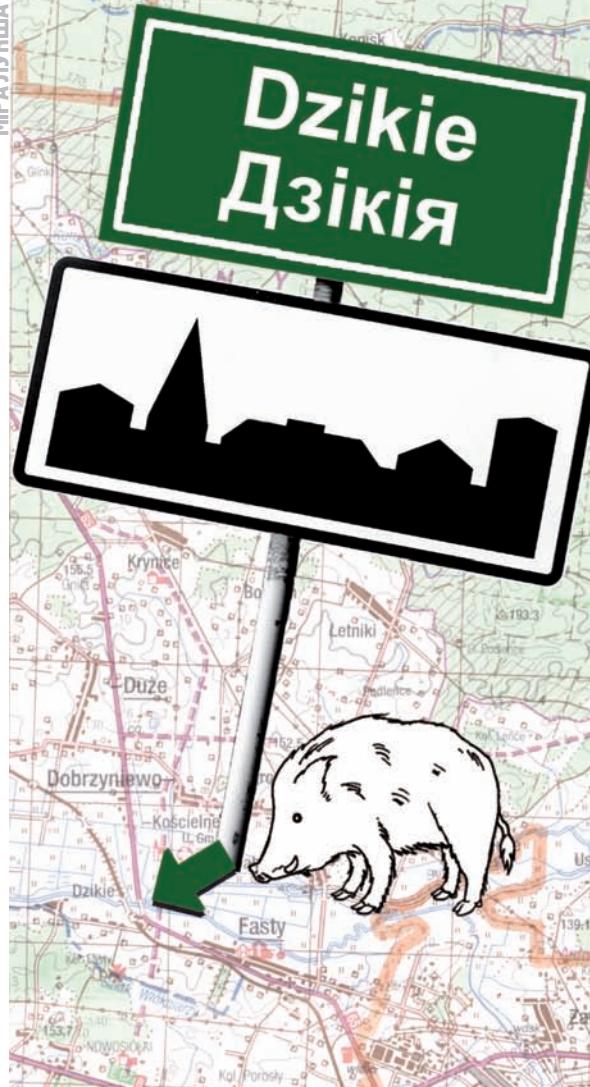
— Я цябе, люба гусанька, „жэтэм”! —
Або па-польску: — „Гуска, кохам цем!”,

„Ціамо” ці „тэкеро”! — скажа так
Наш ганарлівы і пранырлівы гусак!

І гусі ўсе — ці са Шпакоў, ці з Гусакоў
Гагакнуць разам: „Трэ вучыцца моў!”

Husaki
Гусакі

Дзік з Дзікіх

Дзікі дзік дзярэ лычом
пад дубінай і карчом.
У смак яму йдуць жалуды.
Будзе жыр — няма бяды!
І мядзведжы часначок
дзіку пойдзе ў тлусты бок.
А дзічысе й дзічанятам
найбольш смакуе салата,
што расце ў пані Ядзі
ў агародчыку ў расадзе.

Найсмачнейшыя ж у вёсцы,
што на Янавай палосцы,
(у Каменскага), і ў Колі —
і кальрабі, і браколі!
Бо ў гурманау-дзікіх панства
ў смаку няма ашуканства:
далікатны лычык учуе,
што найлепей пасмакуе!

Егер з Елянкі

Ехаў егер Елісей
у Елянку на камісію.

Ехаў бы яшчэ хутчэй,
лісапета ж высела.

Лісапету вон пад ель!

Во ж казала Ева:

„На такую каніцель,
палічыўши дрэвы,
пешшу лепш ісці праз лес,
у еднасці з натурай.

Зараз бы на ровар лез!

Мо на аўтафуру?!”

„Енчыш, Еўка, мне ж пара
палічыць аленяў,
у камісіі спісаць
елкі і бярвенні...”

Есці ўзяў яечню, хлеб,
малака бутэльку...

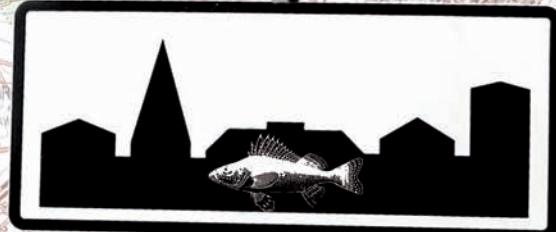
Jelonka
Елянка

А тут раптам! — чэп-чарэп! —
Лезе рысь на бэльку
ү леснічовачцы старой,
дзе сеў, каб пагрэцца...
Дзыг! — дзе тутака адбой:

рысь ў торбе грабеца!
А алень, каза і лось
рагочуць на славу:
„Елісей, яшчэ прынось
на падкормку страву!”

Jaroszówka Ярашоўка

Ёрш з Ярашоўкі

— На чым трymаецца душа
несамавітага ярша?

— так пыталіся ў вершы,
бо ёрш з рыб не самы першы.

Толькі вочы і той грэбень
растапыраны ў патрэбе!

Ты дастань яго з вады,
напалохае заўжды:

цэлы быццам шарык злосны,
выгляд у яго дзівосны:

у зубкі плаўнікі і „шчокі”,
кіне яршавата зрокам,

ладагне хвост — уцякай!
У ваду лепш выкідай!

Не кранай шыпоў калючых,
бо павагі ёрш навучыць!

Ён спакойны. Не чапай!

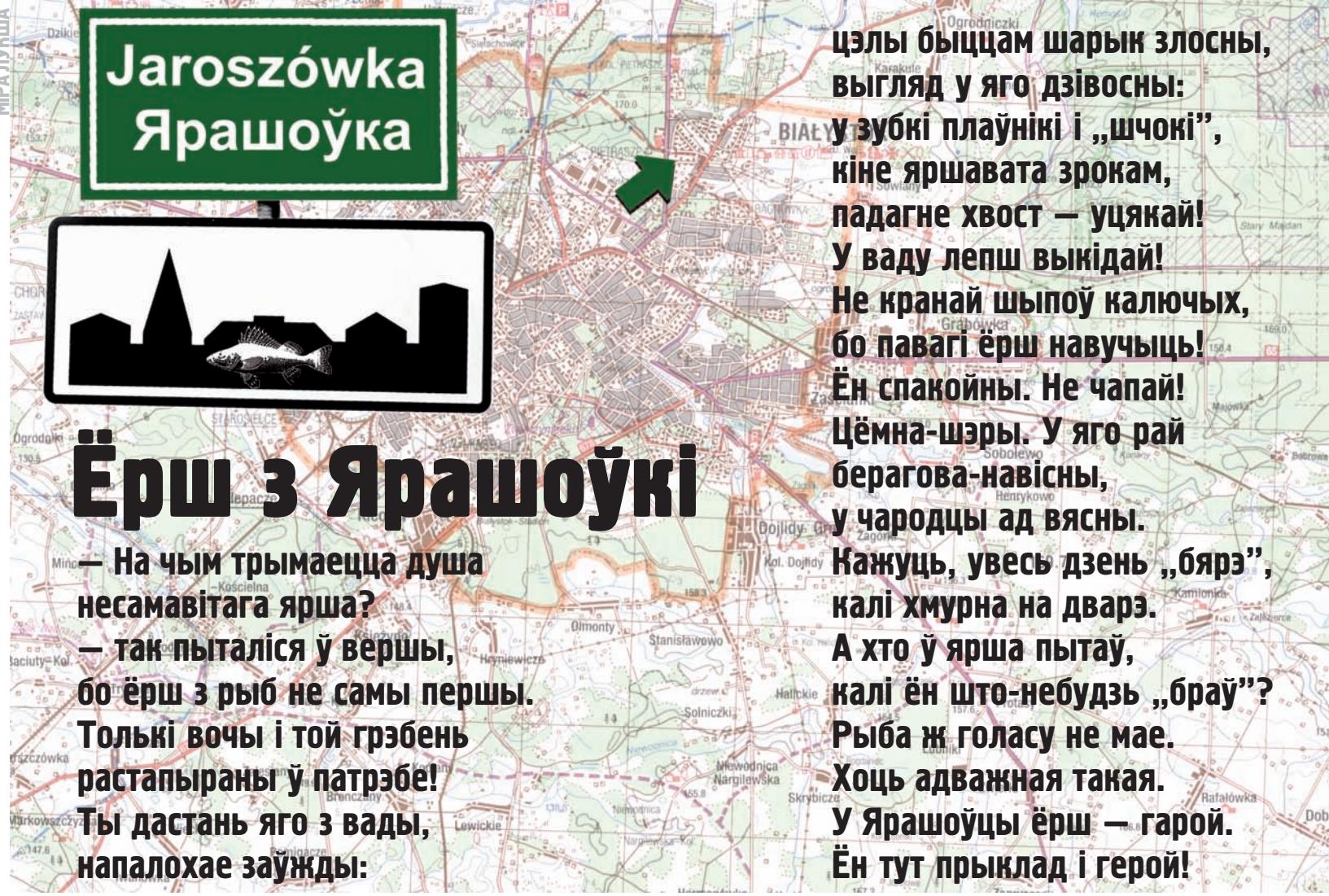
Цёмна-шэрый. У яго рай
берагова-навісны,
у чародцы ад вясны.

Кажуць, увесеъ дзень „бярэ”,
калі хмурна на дварэ.

А хто ў ярша пытаў,
калі ён што-небудзь „браў”?

Рыба ж голасу не мае.
Хоць адважная такая.

У Ярашоўцы ёрш — гарой.
Ён тут прыклад і герой!

Жывінкі

з

глыбінкі

Жаба з Жабінай Горкі

У Гайнаўцы хто на горку ўзбярэцца,
ведае, што Жаба там вядзеца,
(хоць горка невысокая, усё ж так завецца,
на імя Жабы, усё-такі спашлецца),
дык хай да Жабы зойдзе на гамонку,
бо Жаба любіць, калі ў гэтую старонку
ідуць гайнавянне, каб уцячы ад гаму,
і гайнавянам Жаба тут адчыніць браму
ў свае зялёныя і прахалодныя палацы
і кожны Жабе хай раскажа сваю рацыю,
а Жаба ўсё паслушае, і вырачыўшы вока
скумекае, і скажа, не глянуўшы звысока,
што жабам наконт гэтага наўме.
І будуць усе рады шчасцю, траўцы і вясне.

Жужаль з Жэрчыч

Жужаль бегае па полі,
Расходзіўся як ніколі:
і хрушчам работы шмат,
калі вясна акурат:
вось наставіўши жавачкі,
бы той трактар ці капачка,
у глебе рыецца, у травіцы,
і лічынкі, і гусеніцы,
выбірае, падлівае
і смакуе-пажырае.
Вось, наеўся-нарабіўся,
натаптаўся... Аж зваліўся,

аддыхнуцца, адпачыць.
Хопіць жэрці, хопіць рыць!
Ды як хуценька сарваўся,
выцер лапкі, аблізаўся,
ускалануўся, страпянуўся,
па палетках азірнуўся...
— Карабус! Я — Карабус! —
Чарадзей-мядзяны вус!
Жужаль з Жэрчыч! Гэй, ура!
Хай жыве нам жамярва!

Жук з Жукоў

Жук Жучкевіч у чорным фраку

Не палез бы ў гэту драку,
Бо ён той касцюм шкадуе,
Ды абрэзы не даруе!

Шабляй ён махае спраўна,
Рыцар Жук у свеце слайны!

З абы-хамам ваяваць?

Каб свой гонар даказаць?!

Бараніў ён гонар дамы,
Бо Жук – рыцар ёй адданы.

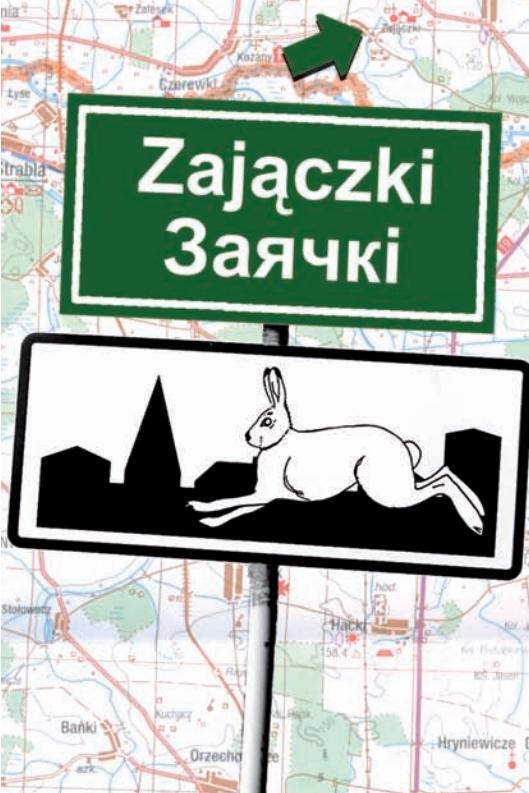
Выбіў зуб ён на таку

Каларадскому жуку,
Што кароўцы брыдкасловіў,
Божай! А цяпер ляжыць у саломе;
Больш не будзе дам чапаць,
Зуб ад Жука ратаваць!

Зайчык з Зяячкаў

Пад вёскай Зяячкі жыў зай Зянон.
Мянушка ў яго – „Ветруўздағон”.
Зай невялічкі, ды майстар і зух.
Ці знайдзеш у ваколіцы таніх зайў двух?

Зайчык сіроткай быў у свеце адзін.
Ад бацькоў у Зянона – далёкі ўспамін.
Адзінокаму сумна, што ні кажы,
Шчасце шукаць і спаць на мяжы.
Хоць зайка адзін, а вялікі ўвесь свет,
І ў зайца, і ў нас і ў іншых планет,
Кожны з нас хоча ўсё зразумець
І шчасце сваё нат малое займець, –
У Зяячках хто бяду перанес,
Каму жыць у сталіцы вялікай даў лёс.
Трэба і заю ўсім лапку падаць,
Разам тут жыць, сваю траўку жаваць...
А каму сеяць, каму жаць пара,
Каму малаціць, а каму – заараць...
А зайчыкаў час – кароткі, ды свет
Час кожны лічыць як вякі ў планет.
Калі нас не стане, ці спыніцца час?
Ці свет пашкадуе ці зая, ці нас?
Ніхто мо не звочыць, ці і мы тут былі,
Што зайкі, што людзі, на нашай зямлі?..
Ды тут і ні там такога нямаш
Такога зайчушні як гэты зай наш:
Як вушы разложыць – ажно вецер дъзме!

Як лапы раскіне па баразне! –
З Зяячак у Кошкі,
З Кошак у Войшкі,
З Войшак у Паўлы
Прэ заяц удалы!
А ў Паўлах упаў
І аж застагнаў:
– Ой, лягу-прылягу і адпачну!
Ой, ногі раскіну на баразну!
Не буду я думаць аб страху, бядзе....
А сонца на небе між хмарак ідзе
І вушкі-прамені на зайку кладзе
І зайчыка лашчиць, як нас і зямлю
І кажа яму: Цябе, зай, люблю!
– Ой, сонейка-мама! – уздыхнула ўсё.
І ўсё на зямлі агарнула цяпло –
І поле, і лес, і людзей, і сяло
І зайку-сіротку ўтуліла яно.
І зайка заснуй без страху, трывог,
Вушкі паклаўшы на мяккі мурог.
І маму ён бачыў, і тату ў сне...
А ўсе вёскі ціха квітнелі ў вясне.

Зубры з Зуброў

Ходзіць з мамай зубранятка

Недалёка ўсяго статка.

— Тут усе, а дзе мой татка? —

Не стаіца зубранятку.

Тата зубр пайшоў у пушчу,

Ён заграз у самай гушчы,

Ён шукае там спажывы;

Татка моцны, нелянівы.

Зубрык, як усе дзіцяtkі,

Малачка папіў у маткі,

І глядзіць: А што такое!?

Мамка корміца карою?

Есць галінкі, лісце, травы,

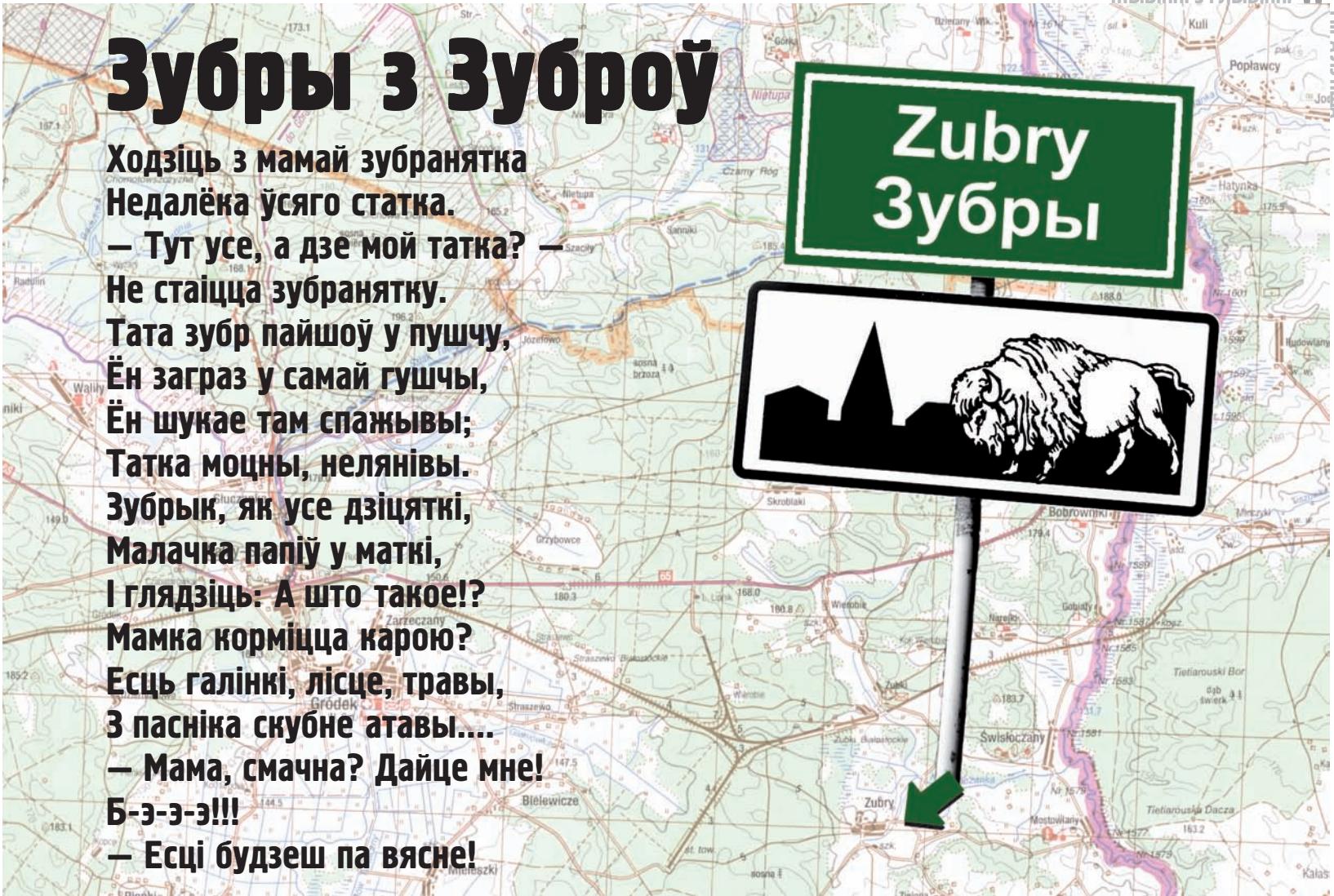
З пасніка скубне атавы....

— Мама, смачна? Дайце мне!

Б-э-э-э!!!

— Есці будзеш па вясне!

Zubry
Зубры

Вавёрка з Нью-Йорка

Шэрая Сквірэлька — зорка
 З вавёрак роду, жыхарка Нью-Йорка,
 У Бялкі прыехала ў гості да Міколы
 Лук'янюка (такі там дзед вясёлы
 Жыве з бабуляй Соняй на пачатку вёскі).
 Сквірэльку пачастуюць усе Бялкі,
 А потым вышлюць у іншыя бакі.
 Падасца чужаземка ў Кашалі.
 Ці вы таксама ў Кашалях былі,
 У Арлянскай гміне? На вавёрчын скок,
 Як кажуць у Амерыцы, у той бок
 З Нарваускай гміны, што вёсачка Бялкі.
 Так як і ў нашай, рыжай, крок такі.
 Наведае жывёлак ды людзей
 І ў Еўропу рушыцца далей,
 А потым праз усю Азію кругом

Сквірэлька дабярэцца ў свой дом.
 Аўтограф усім пакіне. Вось вавёрка,
 Актрыска шэрая аж з самага Нью-Йорка!

Індык з Індуры

Індык з Індуры

непануры з натуры,
сабе індычку-пару

прыехаў шукаць над Нараў,
быццам цяпер з-пад Гродна
жонку браць ужо нямодна!

Індык фрак індыга надзеў,
у аўтобус у Індуры сеў,
а з Гродна — у Беласток
(цягнула яго вось у гэты бок).

З Беластока — у Бандары,
у Мацейкавай бок Гары.

Пешшу ў Слабодку, і ўміг
у вёсцы быў гэты індык.

Счырванелі індычкі ўсе,
убачыўши, як па расе
ў смокінгу сінім такім

Słobódka
Слабодка

кавалер, нетутэйшы зусім,
брыдзе — такі ягамосць,
замежны багаты госць!

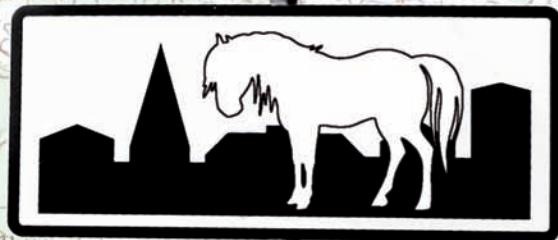
Іміджам даў па вачах!
І ў прымы ў нашых баках
застаўся індурскі птах.

У Мацейкавай будзеш Гары —
падарункаў ім набяры
(караляў і грабянёў).
Пагасцюеш у індыкоў!

Кабыла з Кабылянкі

Kobylanka
Кабылянка

Кабыла Неаніла
падкову загубіла.
Вядома, выпадкова.
З Кабылянкі ў Міхалова
ехаць трэба.

Спатрэбіцца падкова.
Натупалася крок за крокам,
і подбегам-падскокам
калі маладзейшай была
ў мястэчка са свайго сяла.

Ды без падковы
ты ж не гатова
ні ісці, ні бегчы,
адно ў траву легчы...
Бо й па ўзросце ўжо пажылая,

накульгвае крыху, сляпая...
Не тужыць, усё ж, Неаніла,
з Міхалоўской гміны кабыла:
Знойдзе хтосьці яе падкову,
і шчасце такому гатова!

Канюкі з Канюкоў

У канюка звычайнага –

Голос адчайны.

Хоць драпежны,

Увішны-уежны,

Усё кленчыць,

Усё енчыць,

Быццам просіць –

Няма досыць

Тут спажывы?

Канюк жа птаха неляніва!

Як падымецца на крылах,

Паглядзець на яе міла,

Для таго карцінка люба,

Кamu яе нястрашна дзюба,

У кручок круты сагнёна!

Бо канюк жа ж – не варона.

Чуюць у вёсцы: „Кія-кія!”

А „Кіі-й!” дзе? Каму тут кія?

Канюкі, курэй хавайце!

Гусянятак зачыняйце!

Бо канюк і канючыха

У Канюках наробыць ліха,

Бо ж сваіх канючанятак

Пакарміць схочуць багата,

Адны ж мышкі – малавата

У меню для птушанятак.

Kaniuki
Канюкі

Ой, ты канючыха-каня,
Не будзі нас плачам зрання.
Усе ж просьяць есці дзеткі.
На канюкаўскіх палетках
Не енч зранку, не канюч!
Дзюбу зачыні на ключ!

Карова з Малочак

У Малочках жыве звычайна-незвычайная карова,
Карова Мілка — лінгвістка адмысловая.
Калі сюды прыедуць госцейкі з замежжа,
Мілка па-іхняму як трэба рэжа:
„Му!” — па-нямецку ці англійску так выводзіць,
Як аніводная кароўка ў прыродзе!
Мо гэта не такая штука ні моўная, ні іншая якая,
Каб тое „му!” сказаць як у кожным іншым краі?!
Можа ў Еўропе на лугах мурожных
Як і ў Малочках так „памукаць” можна?
Гарой Малочкі! Хай жыве кароўка,
Што есць траву і перажоўвае так лоўка,
І, што важнейшае, у хары з маладняком,
Памукае ды пачастуе малаком!
Хвала карове ды слава Мілчынаму „му!”
Слава Малочкам і летам і ў зіму!
І за здароўе Мілкі тост падымем малаком
І разам усе памукаем у тон!

Кленъ з Кленік

Любіць ценъ
рыбка клень.
Верацяном
ён пад бервяном
схаваецца,
вачыма ў круглай галаве
ўзіраецца;
завуць яго й галавачом,
бялухай, жабчыкам, яльцом,
парыем, ляльчыкам, ляльцом,
зэнічкам, парухам ды клінём...
Ну й галавач:
якая галава, пабач!
І круглы рот,
зубоў у ім плот,

а ўсе ў два рады
— з імі няма бяды! —
бо рады клень паесць.
І лусак сорак шэсць
па кожнаму баку.
І быструю раку
малыя аблюбуюць,
шумяць там і катлююць
у кампаніі клянёвай,
у моладзі вясновай,
старэйши ж клень за дня
хаваецца ля дна...
Глянеш — і клень уцёк

жывінкі з глыбінкі 23
у вільготны ўёмны бок.
у Кленіках —
прамілы ценъ.
І іх з кляніхай клень,
аблюбаваў,
сваё ім імя даў.

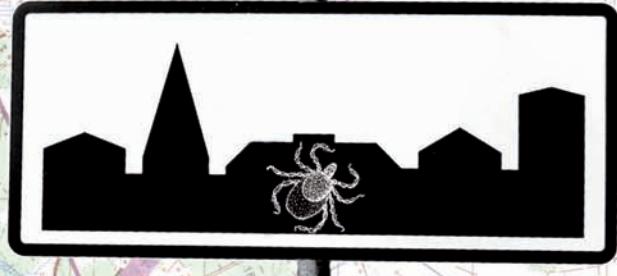
Клешч з Кляшчэляў

— Я ўсюды мог бы жыць,
абы меў хто накарміць! —
клешч з Кляшчэляў, гэта ён,
крывасмок і ветрагон;
яму і ў тропіках выгода,
і ў Еўропе жыць не шкода,
а нават і ў Афрыцы,
можа толькі ў Арктыцы
не было б яму спажывы.
Клешч да справы нелянівы,
калі няма што пасмактаць, —
можа і пагаладаць.

Пост у два гады — хай будзе,
а пасля звяры ці людзі
трапяць у кляшчовы зубкі,
прагавітай клешчык трубкай
пачастуецца... зрадніцца!

Каб пазнацца — дык напіцца
трэба свойскага напою.
Тост вінцом або... крывёю —
самы крэпкі, самы свойскі.
Клешчык будзе рускі, польскі,
беларускі ці мангольскі...
Моўчкі скрыецца пад ліст.
Інтэрнацыяналіст.

Kleszczele
Кляшчэлі

Кот Амур з Іванкоў

Кот Амур не ходзіць у ботах,
Нават ціхіх, на работу:
Ціхаступы-тапкі носіць,
Есці ён таму не просіць,
І не ўчуеш, як Амур
Ціха скочыць цераз мур,
Узбярэцца і на плот —
Ён жа самы лоўкі кот
У Рагазах ды Іванках!
На мышэй наводзіць страх!

А папраўдзе, скажам вам,
І не трэба тут рэклам,
Не аматар ён мышэй,
Ён глядзіць на свет вышэй:
У Іванках і Рагазах
Хай і мыш спіць па начах,

Хай утульна тут живе,
Сваё зернейка жуе...
Хіба што! Тады Амурка
Нат не гляне, нат не муркне,
Так правучыць хуліганку,
Што спакой парушыць зранку!
Тады мышкам будзе страх
У Рагазах ды Іванках!

Кошка з Кошак

— У энцыклапедыі
Дык адна камедыя! —
Муркавала-меркавала,
Калі пра катоў чытала,
Зусім дзікая Мартошка,
З Кошак кошка.
Сама м'ялі высылае,
Весткі ў сеціве чытае.
— Вось у Вікіпедыю,
Вольную энцыклапедыю,
Я ўзяла ды напісала,
Інфармацыі выпраўляла.
Пішуць: ХАТНЯЯ я кошка!
Вы падумалі б хоць трошкі:
Я ж кошка ВОЛЬНАЯ,

Палявая, стадольная,
Я — пані ў Кошках!
Не „бяспанская” ні трошкі!
Цалкам драпежная,
Зусім незалежная!
І кіпцікам віртуальным
Памяняю рэальнасць!

Кот з Катоўкі

Kotówka
Катоўка

Кот Мікіта непабрыты,
Бо яму так трэба.
А вусішчы ў Мікіты –
Для здабычы хлеба,
Хоць не жне ён таго жыта
І аўса не косіць,
Ды не скажаш пра Мікіту:
„Дарма вусы носіць!”
Гаспадар ката пахваліць
(Ён і сам вусаты!),
Піпку, сеўши з ім, запаліць:
„Мы два – старой даты!”
Найлепшая гаспадарка
У нас ва ўсёй Катоўцы!
Ёсьць гурочак, ёсьць і скварка,
Каўбаскі ў кладоўцы...
Дзед Пятро і баба Маня
Пестуюць Мікіту.
Для Мікіткі ўжо з рання

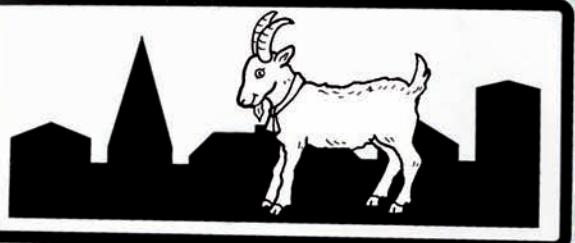
На стале накрыта:
І смятана, і яешня,
І скрылёк каўбаскі...
Найважнейшая ж,
канешне,
Не ежа, а ласка!
Як ні песці, усё ж
– як тыгр!
Дзікі кот драпежны!
І прагоніць ён уміг
Ворагаў належна,
Ці то воўк, ці то мыш!
У Катоўцы – ціха!
Бо Мікіта пырсне:
„К-к-кыш!!!”
І ўцячэ ўсё ліха!

Козлік з Козлікаў

Козлік з Козлікаў рашыў:
Што было б, калі б я быў
Вялікім панам Казлюком,
Не ў аборы, меў свой дом,
Дом у Козліках – палац,
А пад ім – абшырны пляц,
З агароднінай гарод,
Вакол саду – такі плот,
Каб ніхто і не ўгадаў,
Хто такі багаты стаў,
Што жыве як які пан
Па-над рогі, па-над стан!
Мо які артыст-мастак,
Што ў Ла-Скале ён спявак,
Бо як арью завядзе,
То не чуў ніхто й нідзе,
Каб пяяў прыгожа так

Нетутэйши ж той спявак?!
А ён лебяду жуе
І ў аборы ўсё жыве.
Мара сваім шляхам ідзе.
Козлік нудзіцца ў бядзе.
Кінь жаваць ты лебяду,
Наракаць ўсё на бяду!
Нашу „Рэчаньку” знайдзі,
З намі паспяваць прыйдзі!
Будзе разам усім жавей,
І ярчай, і весялей,
І гучней, і мацней, –
Усім Козлікам файней!

Koźliki
Козлікі

Курка з Курашава

Моцныя кіпцікі ў куркі Нюркі.

Любіць пагрэбціся ў старых падмурках

І асабліва, калі замане,

Любіць пазур свой запусціць у кургане,

На Куляшоўскім шляху паграбецца

Пошук вядзе, а не то, каб знясецца.

Квокча Кураш, Нюрчын муж дамавіты,

Певень, як трэба, крыкун працавіты,

Што над Курашава сонца склікае:

— Ой, курка Нюрка мая дарагая!

Жыццё ў куратніку можа быць раен!

Я табе зернейкі, вось, выграбаю,

Дзяцей пільную, цябе ўспамагаю...

Што так глыбока цябе прыцягае,

Што там у зямлі апроч чарвякоў?

— Кліча мяне, чуеш, покліч вякоў!

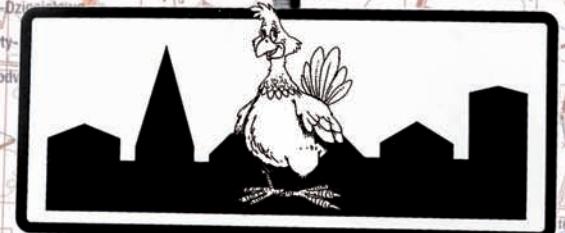
Такі кароткі век наш курачы...

Ці над магілкай хто-лень заплача?..

А ў курганах колькі жыццяу схавана...

Вось даграбуся — ажывуць ды ўстануць!!

Kuraszewo
Курашава

Ласяня з ласінян

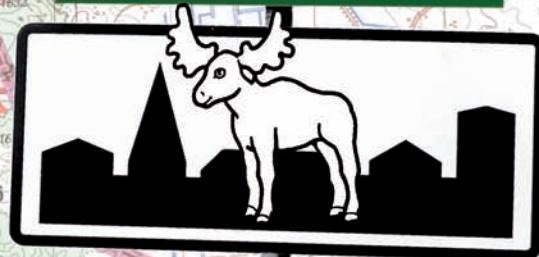
Лось Але́сь з ласіхай Леся́й
Век жылі ў нашым лесе.

Ды бяздзетныя былі,
Ласянят не нахылі.

Аж калі ўжо пастарэлі,
Дзіцянятка займелі:
Ласянятка добры лёс
На пацеху ім прынёс.

А маленькі лось Але́сь
Кропля ў краплю — татка ўвесь!
Рады вельмі мама з таткам:
Вось на славу ласянятка —

Łosiniany
Ласіняны

Ножкі дыгнастыя,
Галоўка лабастая,
Глядзелкі вачастыя —
Па ўзлеску шастае!

Лебедзь з Лебядзіна

Ці калісъці быў такі я,
як цяпер, з сагнутай шыяй,
што, як светлы лук у вадзе
сама з сабой дыялог вядзе?

Ой, калісь я быў маленькі,
і мурзаты, і дурненькі,
думаў: брыдкі, нецікавы
ды клыпасты, бы кульгавы...

Нават качка, дык і тая
ножкамі перабірае
(хоць ківаецца на бок! –
ци хто браць яе ў скокі
ўсё ж захоча?). А мяне?!

Хоць не ўбач у кашмарным сне!

А цяпер я – царскі птах!

Запрашаю ў водны шлях!

І жадаю ўсім малым:

Не глядзіце вы зусім,

што, здаецца, неўдалоткі!

Прыйдзе і ваш дзень салодкі,
калі з пташкі стане птаха
ў снежна-белых апранахах!

Lebiedzin
Лебядзін

Леў з Ляўкова

Са Старога ў Новае Ляўкова

Леў Ляўко гнаў, як той вецер, ровар,

Ад пачатку вёскі, ад цагельні

Леў круціў педалі моцна вельмі.

Надта хутка пёр на ровары наш леў,

Быццам у лапах сто маланак меў.

— Уцякайце, людцы, бо вось едзе

Леў з Ляўкова на веласіпедзе! —

Закрычаў на павароце дзядзька Янка

Целушэцкі і пабег да ганку,

дзе яго каты спакойна спалі;

Не хацеў, каб яны з яго той прыклад бралі,

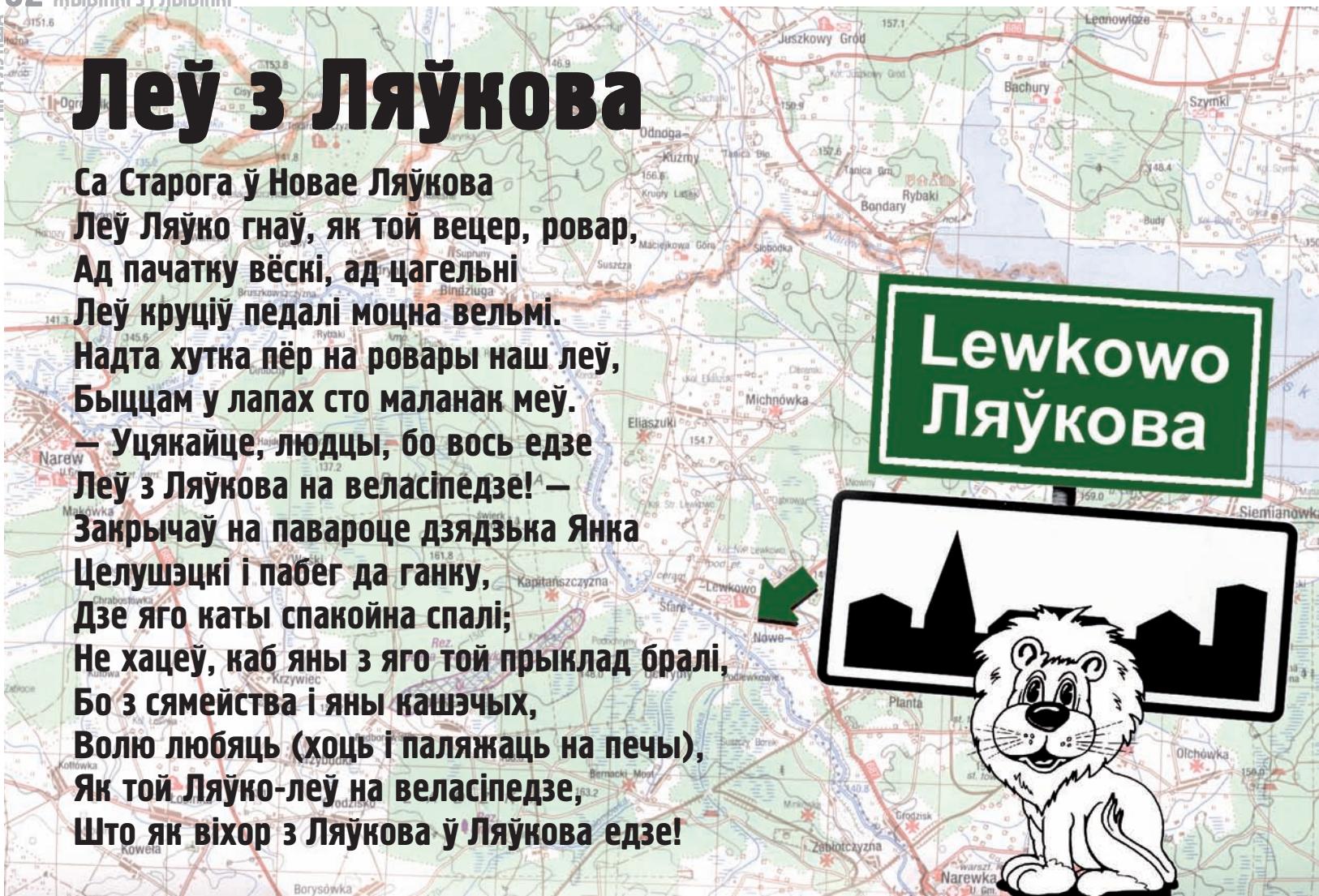
Бо з сямейства і яны кашэчых,

Волю любяць (хоць і паляжаць на печы),

Як той Ляўко-леў на веласіпедзе,

Што як віхор з Ляўкова ў Ляўкова едзе!

Lewkowo
Ляўкова

Лось з Ласінкі

**Ласы лось Лук'ян з Ласінкі:
З'еў бы дрэва да галінкі,
Хай і з вольхі, хай і з дуба –
Абдзярэ з кары і лубу.**

**– Ты аб'ёу Ласінку з лубу!
Ты для нашай вёскі згуба! –
Лук'яна ласінцы просяць,
Хлеб яму ды піва носяць.**

**Бо наш лось – ласы й на піва,
(У лася – смакі на дзіва!).**

**Можа, пойдзе ў Катлоўку,
Апарожніць там кладоўкі?
Мо ў Катоўцы зайдзе ў склеп,
Дзе схаваны піва й хлеб,**

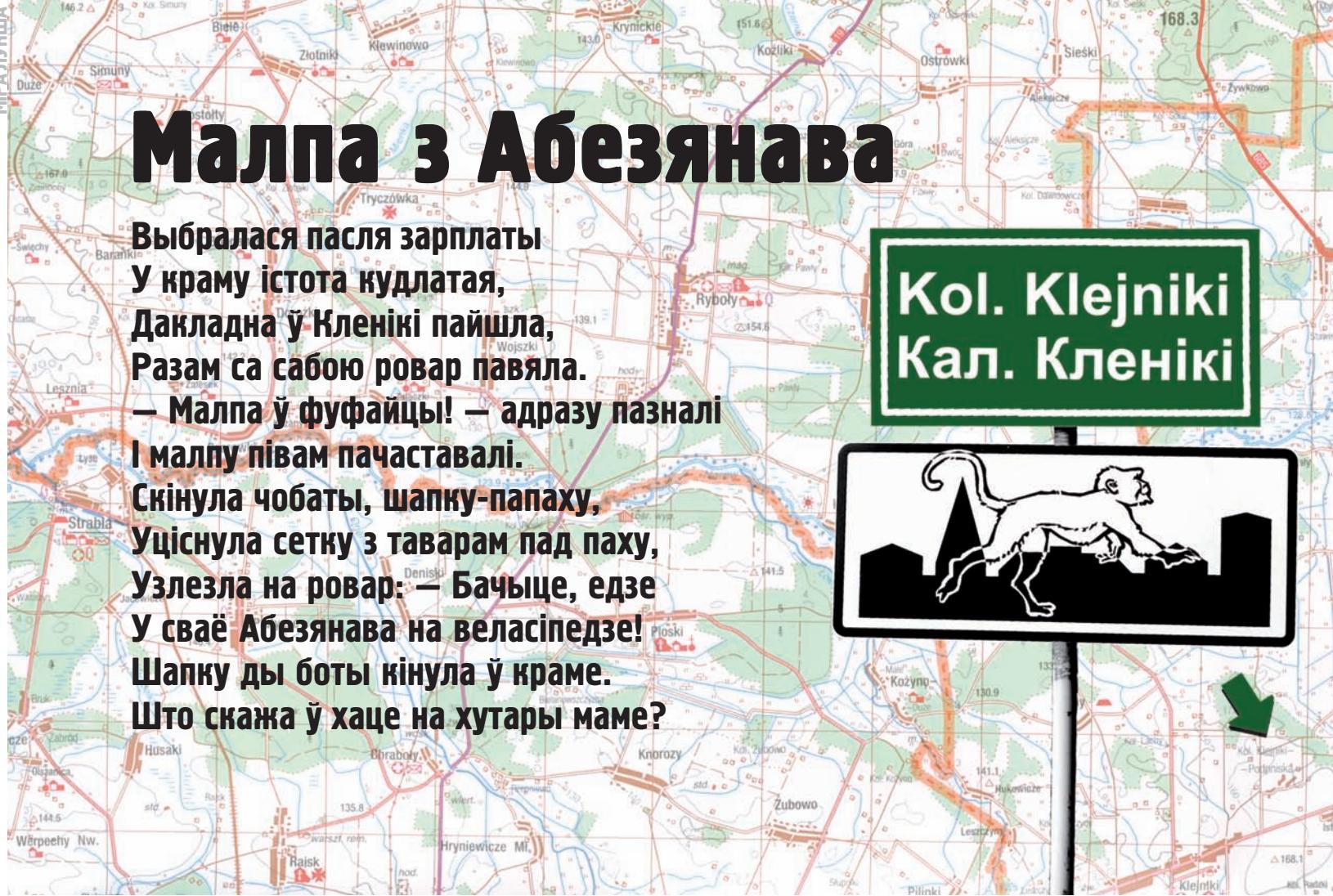
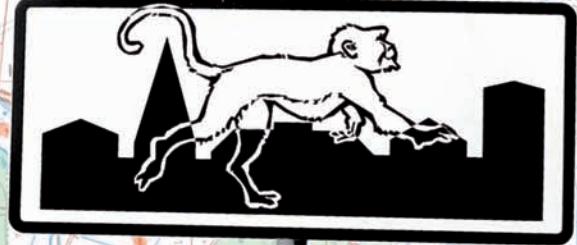
**І там знайдзе добры жыр?
Мо катоўцы зробяць пір,
Пачастуюць яго салам...**

**Ды ласю і сала мала!
Гміны дай ласю кавалак!
І ўсе дрэвы, усе запасы!
Які лось з Ласінкі ласы!**

Малпа з Абезянава

Выбралася пасля зарплаты
 У краму істота кудлатая,
 Да кладна ў Кленікі пайшла,
 Разам са сабою ровар павяла.
 — Малпа ў фуфайцы! — адразу пазналі
 І малпу півам пачаставалі.
 Скінула чобаты, шапку-папаху,
 Уціснула сетку з таварам пад паху,
 Узлезла на ровар: — Бачыце, едзе
 У сваё Абезянава на веласіпедзе!
 Шапку ды боты кінула ў краме.
 Што скажа ў хаце на хутары маме?

Kol. Klejnik
Кал. Кленікі

Муха з Махната

Бзыніць Мішку муха

у праве вуха:

„Мішка мушак не любіць,
і што зловіць, дык згубіць!”

У правым вуху Мішка чуе,
як муха наракае і талкуе,
бы свідрое напралёт,
або як верталёт

Мішку ў вушку так гудзе!
Не схаваешся нідзе!

Не ўцячэш ты нікуды
ад мушкинае бяды!

Бо хоць можа спраўна, лоўка
ўцякаць, ды мухалоўка
змусіць кончыць лёс мушкины.

Засталіся б успаміны!..

Ці ж напіша хто пра мушки

Mochnate
Махнатае

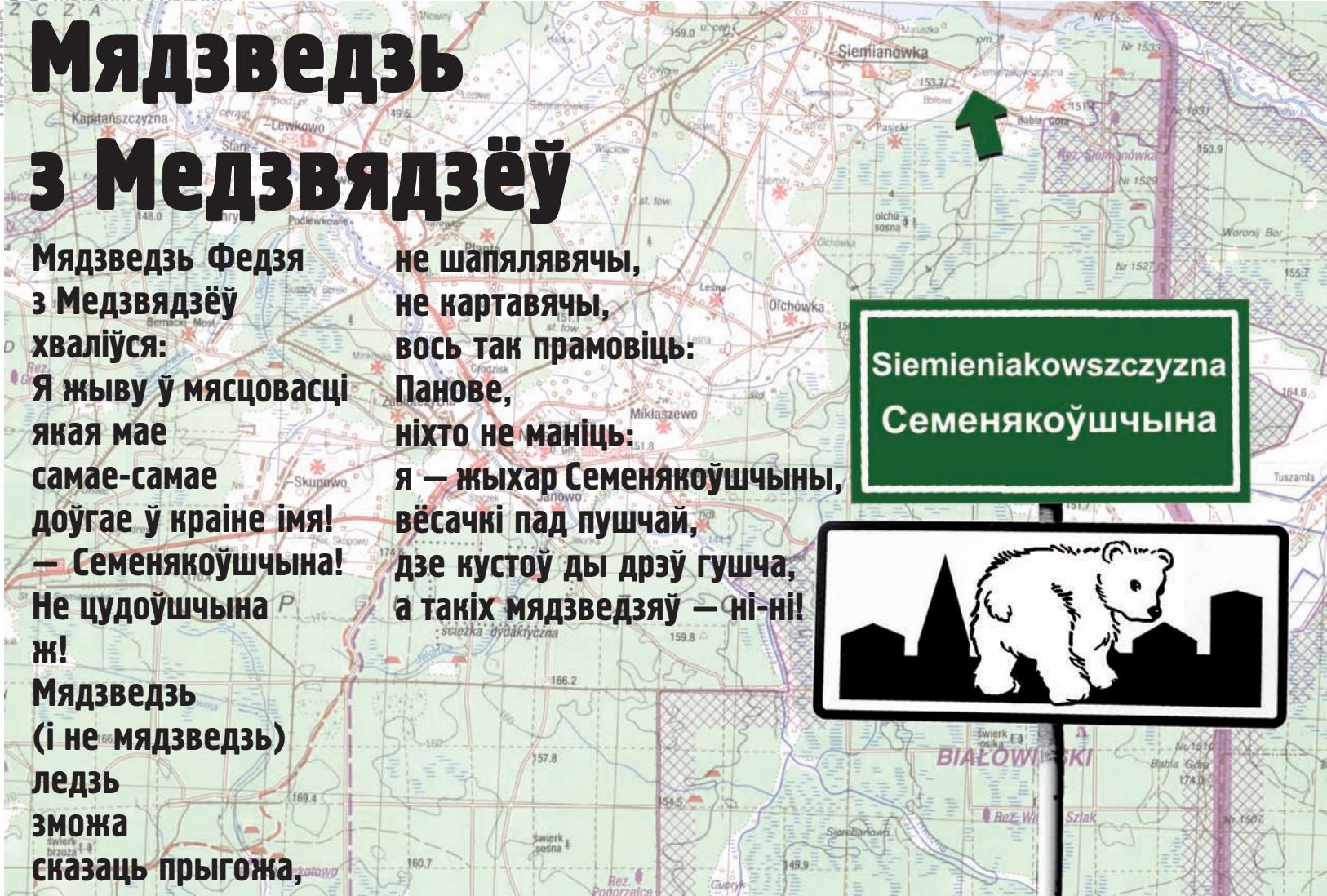
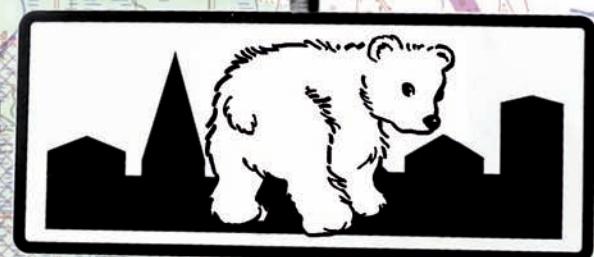
верш які, пра сакатушку,
бзыканне хто ўвекавечыць,
злічыць усе сладкі на печы,
радаслоўную мушкину
хто ўшануе ўспамінам?..
Мішка, сядзь, мухі не пляж!
Напішы лепш рэпартаж!

Мядзведзь з Медзведзёй

Мядзведзь Федзя
з Медзведзёй
хваліўся:
Я жыву ў мясцовасці
якая мае
самае-самае
доўгае ў краіне імя!
— Семенякоўшчына!
Не цудоўшчына
ж!
Мядзведзь
(і не мядзведзь)
ледзь
зможа
сказаць прыгожа,

не шаплявячы,
не картавячы,
вось так прамовіць:
Панове,
ніхто не маніць:
я — жыхар Семенякоўшчыны,
вёсачкі пад пушчай,
дзе кустоў ды дрэў гушча,
а такіх мядзведзяў — ні-ні!

Siemieniakowszczyzna
Семенякоўшчына

Нырэц з Нурца

Хвалько нырэц перад бусламі:

— Мы — птахі перад вамі.

Вы толькі тупаеце па балоце,
кучамі збіраецеся ў палёце,
а плаваць ды ныраць як мы —
зусім ані-ні-ні!

— Ты проста качка, не болей!

Хваліцца нырцам ужо даволі!

І хрыплае ваша „чук-чук” —
дык што гэта за такі гук?

І абод вам на шыю хто даў?

Пресных ты вод мараплаў!

Нырэц апусціў свой хвасток
і шпарка паплыў пад масток,
ды не таму паспяшаў,

буслам быццам рацыю даў,

а хацеў усім паказаць
які майстар ён паныраць!

А жонка ў маленьком гняздзе
глядзела, як на вадзе
трымаць гонар усіх нырцоў
яе майстар спорту гатоў.

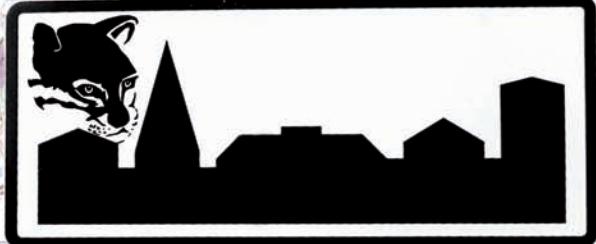
ОЦЭЛОТ З ОПАКІ

У адной вёсцы на Падляшшы ацэлот
быццам накручаны, ускарабкаўся на плот.
— Я оцалот з Підляшша, — заяўіў,
Можа замяўкаў, а можа і завыў,
бо не скажу я, што тутака рабіў,
хто ж ацэлота ў Апаку прытурыў.
Рабенькі, рыхтык цёткі Надзі Кіт,
але ж вялізны, бы надзьмуханы, сядзіць,
і кажа: „О! Я быццам у Тэхасе буду жыць!
Есці кураціну, асколу з мёдам піць,
і запіваць галушкі малаком.
Харошы ў Еўропе ў Апакы дом!
Рассеўшыся на шэнгенской мяжы,
не мусіш працаваць, — адно ляжы,
або сядзі, як той кароль, у жыце ці аўсе...
Як добра маюць ацэлоты тут усе!”
Нашкрабаў кіпцем лозунг ацэлот:

„Жывэ Опака!” — на ўсенькі плот.

„О, пака жыў!” — апачна перавёў народ
і разам з ацэлотам сеў на плот.

Opaka
Апака

ЖЫВІНКІ

З ГЛЫБІНКІ

Паўлін з Паўлінава

Pawlinowo
Паўлінава

Паўлін Паўл Паўловіч! —
Хто ж такога зловіць?
У Паўлінаве жыве з Дуняй,
Паняй павай-харашуний.
Ведае іх паўлінянін,
Ведае іх і арлянін,
А найбольш яны сябруюць
З тымі, што і намалююць.
Вось Мінцэвіч, пан Міхал,
Іх партрэт намаляваў.
На малюнку павы ходзяць,
Цвітуць кветкі ў агародзе,
А за плотам два Пятры,
Адзін войт, а другі — ты.
Пятры з Паўлам адсвяткуюць,
У Сабятыне забалююць.

Певенъ з Петухоўкі

Каля Царскага гасцінца

Небяспечна паявіцца:

Там разбойнік з грабянём

Усё цікуе ноччу й днём:

Напалохаць, закрычаць

Ды гадзіннік адабраць!

Бо нашто гадзіннік людзям!

Лепшы з Пецькі самы будзе!

Скукарэкаць восем-пяць!

Поўнач, поўдзень паказаць!

Можа, поўнач — ну дык не...

Што ж хадзіць тут вам у цьме?!

Квокча мужу Пецьку курка,

Шэррапёрая Барбурка:

— Не разбойнічай! Паспаў бы!

Людзям ім свой час аддаў бы!

У куратніку — ні дня!

Pietuchówka
Петухоўка

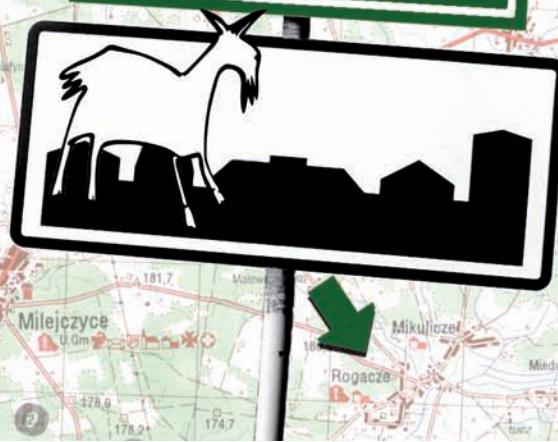
Я без яек дый адна!
У куратнік раз-два шастай,
Мой грабежнік грабянясты!

Рагач з Рагачоў

Людзі бачылі, казалі,
Сваё потым дадавалі,
Расла потым як гара
Плётка з нашага двара:
У Рагачах рагач з'явіўся,

Rogacze
Рагачы

Так па вёсцы расхадзіўся,
Што пакуль пайшоў дахаты,
Быў як лось той расахаты.
А здаровы — вышэй хат!
У дубы тры ў ахват!
Хата ў лесе ў лася.
Не ж ласіна справа ўся.
Бо рагач — дык хатні звер,
Вы ўспрыміце напавер,
Бо быў козлік на пачатку,
Рожкі недзе ў пальчатку,
І бародкай козлік трос,
У пысцы жмутак травы нёс,
Траўку вось сабе жаваў
Ды нягучна так бляяў:
— Бле-бле-бле, па Лагацах
Ідзе звел, наводзіць стлах! —
Бо ж малое казляня

Само ў страху сярод дня:
— Мамка дзе? Куды пайсла?
Малацка не плынясла?!
А каза ў канцы сяла
Ледзьве дуба не дала:
— З Рагачоў ты ўцякай
Аж на нашай гміны край,
Бо па вёсцы ўжо брыдзе
Звер з маланкай у барадзе,
А рагамі так трасе,
Што пагінем тут мы ўсе!
Ні то слон, ні то лось!
Такі страшны, злосны Хтось!
Ды адумаўся ўвесь люд,
Азірнуўся там і тут
І адваражна паглядзеў
У той бок, дзе траўку еў
Рагатун рагач казёл.
Вось дык жарты,
Вось прыкол!
Кожны жыхар Рагачоў
Рагатаць з сябе гатоў!

Сава з Савінага Груда

Насупоніўся, надуўся
Ды ў другі бок адварнуўся.
Гэта ж Сава, ён – сава,
Кажуць, „Мудрагалава”.
А чаго ж надзъмуты ходзіць
Ён па снезе ды па лёдзе?
Спешыўся, бо ж паспяшыўся,
І крылом аб слуп разбіўся!..
А ляцеў з Сарочай Ноўкі
Да свае сяброўкі-цёзкі,
Савы Саўкі, бо ж з якою
Мелі палящець удвое.
Вось падумаў, пэўна, Сава,
Што пабіць крыло – не слава,
І жартуем мы з савінай
Крыўды не такой адзінай!
Дзе адна бяда – другая
Неўдалоціка чакае:
Сава Сава гуз набіў
І дарогу памыліў.
Няма чаго рагатаць!
Трэба Саву шкадаваць!

ЖЫВІНКІ З ГЛЫБІНКІ

Сарока з Сарочай Ножкі

Sorocza Nóżka
Сарочая Ножка

— Мая ножка тут ступала! —
Так сарочка сакатала. —
Знак пастаўлю! У Галівудзе
Як у зорак — такі ж будзе! Знак стаіць у зялёным жыце:
Зорка — я! Сарока Райка!
Пра мяне, сарочку, байка!
І на карце, паглядзіце,

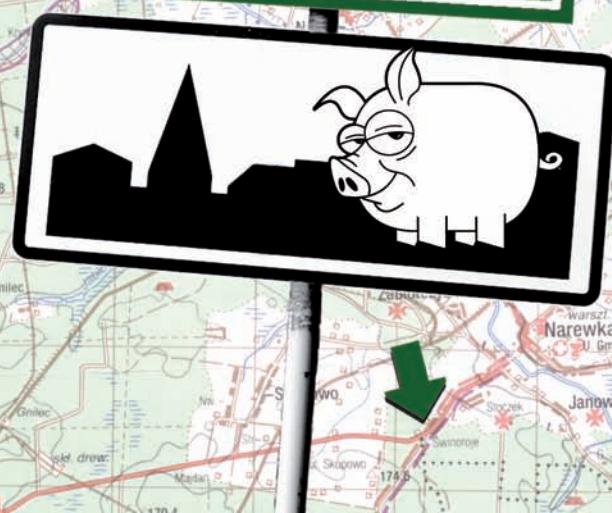
Хто сароку так ушануе,
Што ёй вёску падаруе?
І хваліць усюды будзе:
Вось, пагляньце, мае людзі,
Нават ножка ў яе варта,
Каб яе памеціць у картах!
А і ж хвосіцк! А і ж крылы!
І галоўка, голас мілы!
Такі голас! Ці ж нягожы?!

І яму знак стаўце ў збожжы!
Усе сарокі таго варты,

Каб усе занесці ў карты,
Увекавечыць! Пахваліць!
І ў Сарочай Ножцы жыць,
Каб парожнім не было
Па-пад пушчаю сяло!

Свіння са Свінарояў

Świnoroje
Свінароі

Свінні Фросі засталося
На залатую восень.
Хацела пажыць на пакоях.
Пасялілася ў Свінароях.
Выгадна і цёпла Фросі,
І ежу ёй смачную носяць,
І чухаюць па спінцы,
Усяляк годзяць свінцы
І не палохаюць свіным
Лёсам незавідным.
Каб табе, Фрося,
Як найлепш жылося,
Паставілі табе ў Свінароях
Цуда зусім не свіное,
Бо не толькі карытца
Важнае, каб нажыцца,
Каб мець контакт са светам,
З нашай усенькай планетай:
Інтэрнэт паставілі ў хаце.
У сеціве Фросю шукайце!

Собаль з Сабалева

Собаль з Дамай –
намаляваў карціну дзядзька Лёня
і не з Сабалева родам, не сягоння.
Мастаку сказала Дама: „Ягамосці,
крыху я на вас, пан Лёня, у злосці,
бо не Собаль тут найважны ў раме.
Пане Лёня, чэсць аддайце Dame!”

Леонарда ў вус пусціў усмешку прама:
„Ці то Собаль, ці то можа Дама
найважнейшая ў гэтым Сабалеве?..
Ну, хай будзе! Гонар дайма Еве!”

Sobolewo
Сабалева

Сыч з Сычоў

Сонны сычык сарамлівы
на світанні сеў на сліве.
І ўсё роўна, ці салата
яму бачна, ці саната —

сослепу сачыў за светам.
Сіп. Уся песня спета
салаўёва ў Сычах.
Сонцалюбны цяпер птах
спеў свавольны па садках,
сенажаціях распяе,
свіст-свято ўсім разашле.
Вось сабрацца б, паstagнаць,
бо як жа тут саступаць,
тым сапернікам-свістухам,
сведкам сонечных спадмухаў
смальнуць бы ў скронь каля вуха!
І усчуюць тыя слова
свойскай песні адмысловай:
саха, серп, салома, сена
і сярмяга, і спадмена,
седала, ствол, служба, стог...

З слава да перамог!
Сашчапіцца б за сарочкі —
пёры паляцяць у садочку.
Слабакі ж! Сарамата!
І на соцна спадылба
сычык сослепу сіпей:
Чую той варожы спеў
спераду і за спиною!
Селі на нас чарадою!
Досыць скардзіцца, стагнаць!..
Нам, сычам, усім спяваць!

Усчаць свяцкі перасвіст!
Кожны сычык-актывіст,
незалежна ад пары,
звечара ці на зары
хай змагаецца бясконца
па сычоўской усёй старонцы.

Жывінкі з глыбінкі

Трасцянка з Трасцянкі

„Чыр-чырук, як-як-як?” —
з трыснягу хто кліча так?
У Трасцянцы ў трыснягу
(летам, а не на снягу)
так трасцяначка спявае
і „чэр-чэр-чэр” дакідае.

А гняздо сваё звіла
па-над Нарвай, збоч сяла:
прычапіла на сцябло
трыснягу, а каб было
яно моцным аж на пяць
яек, трэ было дадаць
і галінак, сена, пёрак
(дзетак можа быць і сямёра!);
добра, крэпка ўмацевала,

каб з трысця гняздо не ўпала,
донца сцісла ўфармавала,
беражкі пазагінала...

Каб бяспечней і ямчэй.
Вось дык хатка для дзяцей!

Дробная, як верабей
(толькі спод у яе святлей),
вучыць дзетак паляванню,
і спяванню, і лятанню...

Trześcianka
Трасцянка

I ў цёплы край
— „мах-мах-мах!” —
з-пад Трасцянкі доўгі шлях!

Удоды з Дыдулёў

— Уп-уп-уп! — Уд-уд-уць!
 У Дыдулях жыць не даюць?!
 Удодзіха на яйкі села...
 Уся ваколіца... самлела!
 Каб усіх ворагаў спужаць,
 паспяхова іх пагнаць,
 каб спакойна пасядзець,
 трэба крышку... пасмярдзець.
 А ўдод ходзіць па зямлі,
 на ўсенькія Дыдулі
 так удодзіць і ўпупае,
 і што знайдзе, падбірае:
 і жукоў, і матылёў,
 многаножак, цвыркуноў,
 мух, макрыц і мурашоў,
 дажджавых чарвякоў,

стэпавых кабылак... Кажуць,
 нават і змяю ён спляжыць!
 У паветра падкідае,
 ловіць у дзюбу і глытае.
 Хто ўдода не пазнае:
 дзюба доўгая такая,

і той чуб — бы веер яркі!
 А такая гаспадарка:
 У дупле, дзіры ці нары
 з жонкай ён гаспадары,
 і ўтым гняздзе, без пуху
 яна з месяц так без руху
 пасядзіць, і новых удодаў
 ў Дыдулях — плойма народу!

ЖЫВІНКІ З ГЛЫБІНКІ
SUPRAŠL

Фазан з Фастаў

Нафуфырыўся Філон,
фастаўскі франт-фармазон.
Фанабэрсты, файнясты!..

Як такі і выбраў Фасты?

— Я харошы і хвастаты.

Фешэнебельная хата
ў мяне ў хвашчы на ўзлеску!

І адсвечаю да блеску! —
форсіць фарбай апярэння,
металічнымі адценнямі.

Фазанова жонка Фэля —
шэраньская ж і ў нядзелю,

мала што аб хату дбае,

што не самы-самы ён,
дваццаць дзетак апранае,
хоча вельмі ён харошы,
на жыццё ж патрэбны грошы,
сама ж на ўсё зарабляе...
і на хату, і на хворс.

Не бярэ ж у мазгі Філон,

Ой, Філон! Каб ты дарос!

Fasty
Фасты

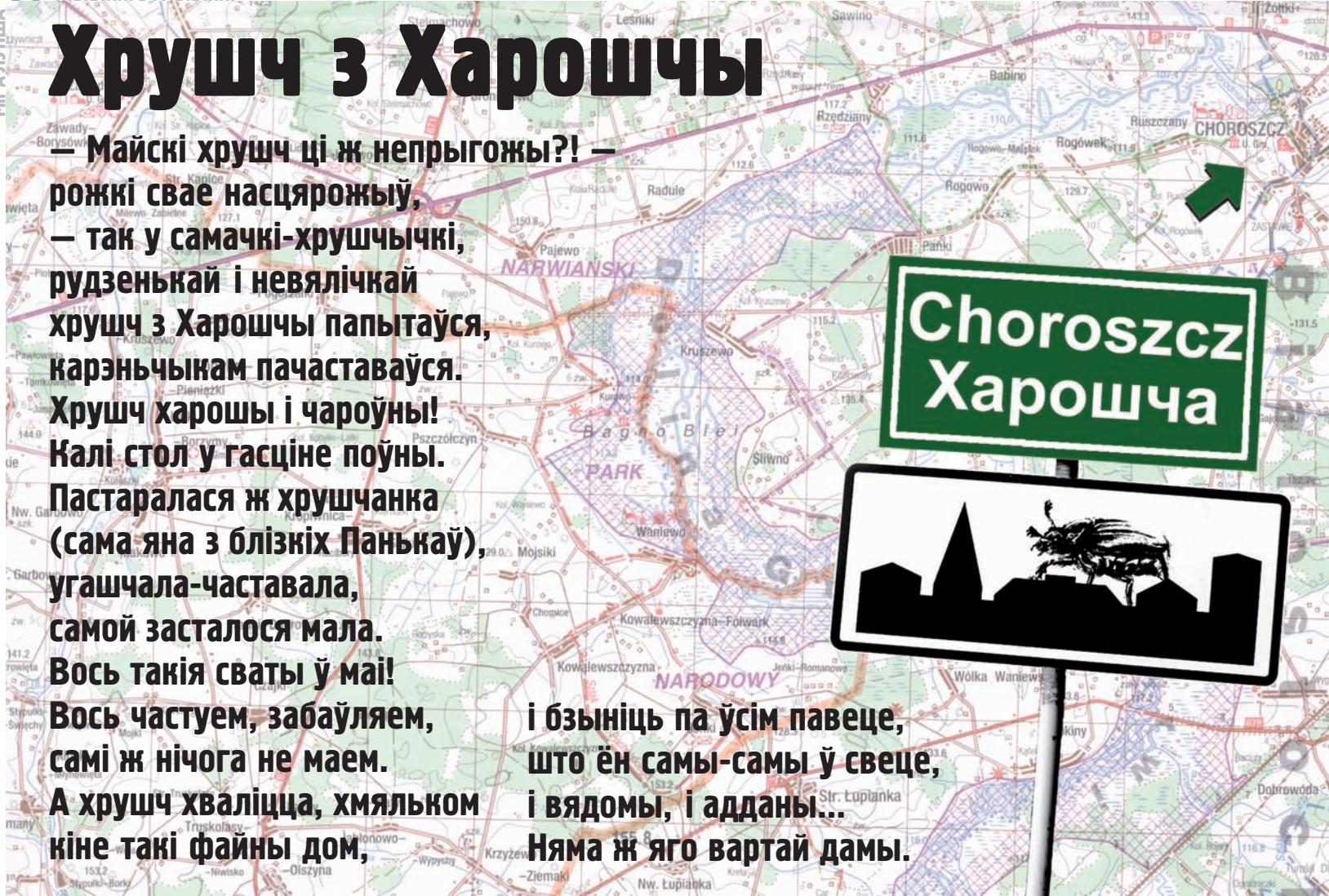

Хрушч з Харошчы

— Майскі хрушч ці ж непрыгожы?! —
 рожкі свае насцярожыў,
 — так у самачкі-хрушчычкі,
 рудзен'кай і невялічкай
 хрушч з Харошчы папытаўся,
 карэнъчыкам пачаставаўся.
 Хрушч харошы і чароўны!
 Калі стол у гасціне поўны.
 Па старалася ж хрушчанка
 (сама яна з блізкіх Панькаў),
 угащала-частавала,
 самой засталося мала.
 Вось такія сваты ў маі!
 Вось частуем, забаўляем,
 самі ж нічога не маем.
 А хрушч хваліцца, хмяльком
 кіне такі файны дом,

і бзыніць па ўсім павеце,
 што ён самы-самы ў свеце,
 і вядомы, і адданы...
 Няма ж яго вартай дамы.

Choroszcz
Харошча

Цецеруکі з Церамкоў

Цецярук той зваўся Ціт.
А цацерачка – Цацылія.
У Церамках цягнулі плыт
сямейны, казалі – ідылія
панавала ў іх радні, але ж і
звалачыўся ў Церамкі
цецярук замежны.

Цацер аж з Амерыкі!
Цэзар – цацер-кавалер,
багаты, шыкоўны,
гэта ўсё не напавер,
бо піўніцы поўныя,
і аўто, і новы дом
на ўчастку пад лесам...
Ціту хоць у бук бі лбом
(а не ёсьць балбесам), –
не пакажацца як ён,
бо сам небагаты,

і на выгляд не відзён,
і скромная хата...
Вось, цікава будзе ці
Цацылія ачнеца
і адважыцца пайсці
за разумам, сэрзам.

Бо ж не пёры і не шык
ёсць жыцця аснова.
Дуне вецер – толькі „пшык”
ды смецце-палова
з ненадзейнае красы,
з ганарлівых званняў.
Не віна нам, а расы
напіцца ды жыць у каханні.

Цяля з Цялушак

У Цялушках у цёткі Зосі

Цялятка прывяла пад восень

Рабая карова, што завуць яе Муня.

І тое цялятка ў Цялушках пад клуняй,
Пад хатай і ў краму за цёткай так ходзіць,
Дый без вяроўкі — бы яго водзіць
Як таго цюцьку яго гаспадыня.

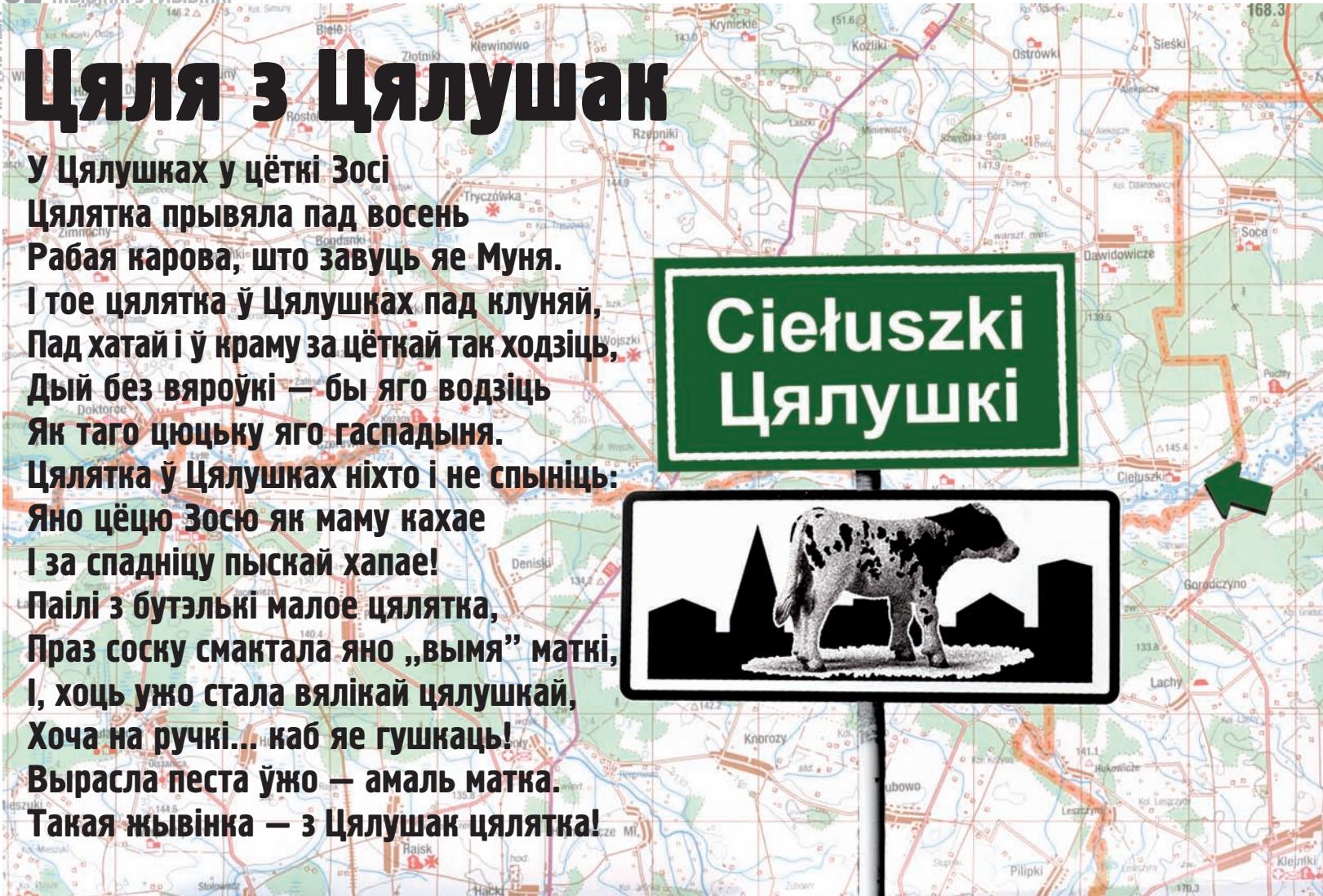
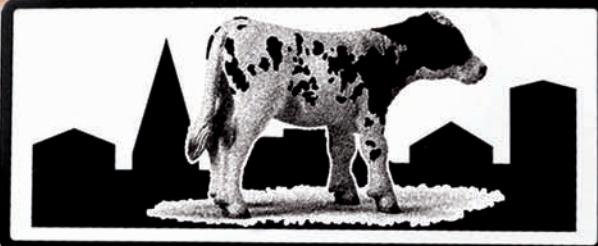
Цялятка ў Цялушках ніхто і не спыніць:

Яно цёцю Зосю як маму кахае

І за спадніцу пыскай хапае!

Пайлі з бутэлькі малое цялятка,
Праз соску смактала яно „вымя” маткі,
І, хоць ужо стала вялікай цялушкай,
Хоча на ручкі... каб яе гушкаць!
Вырасла песта ўжо — амаль матка.
Такая жывінка — з Цялушак цялятка!

Ciełuszki
Цялушкі

жывінкі з глыбінкі

Што там з'еу, што станцеваў

І якіх напояў шмат

Вам паставіў Бусел-сват.

— А ў Чыжах дык п'юць, браток!

Там у шклянкі лье сваток!

А ў Чыжыках, вось жарты —

У наперстак лъюць, не ў кварты!

Чыжык зразумеў намёк,

Крыльцам узяў сябе пад бок

І з маленства ўсім вядомы

Вершык нам сказаў з паклонам:

„Чыжык, чыжык, дзе ты быў?

— На вяселлі расу піў.

Выпіў шклянку, выпіў дзве —

Зашумела ў галаве!”

— Каб здаровай пташкай быць,

Кропляй мераць расу й піць,

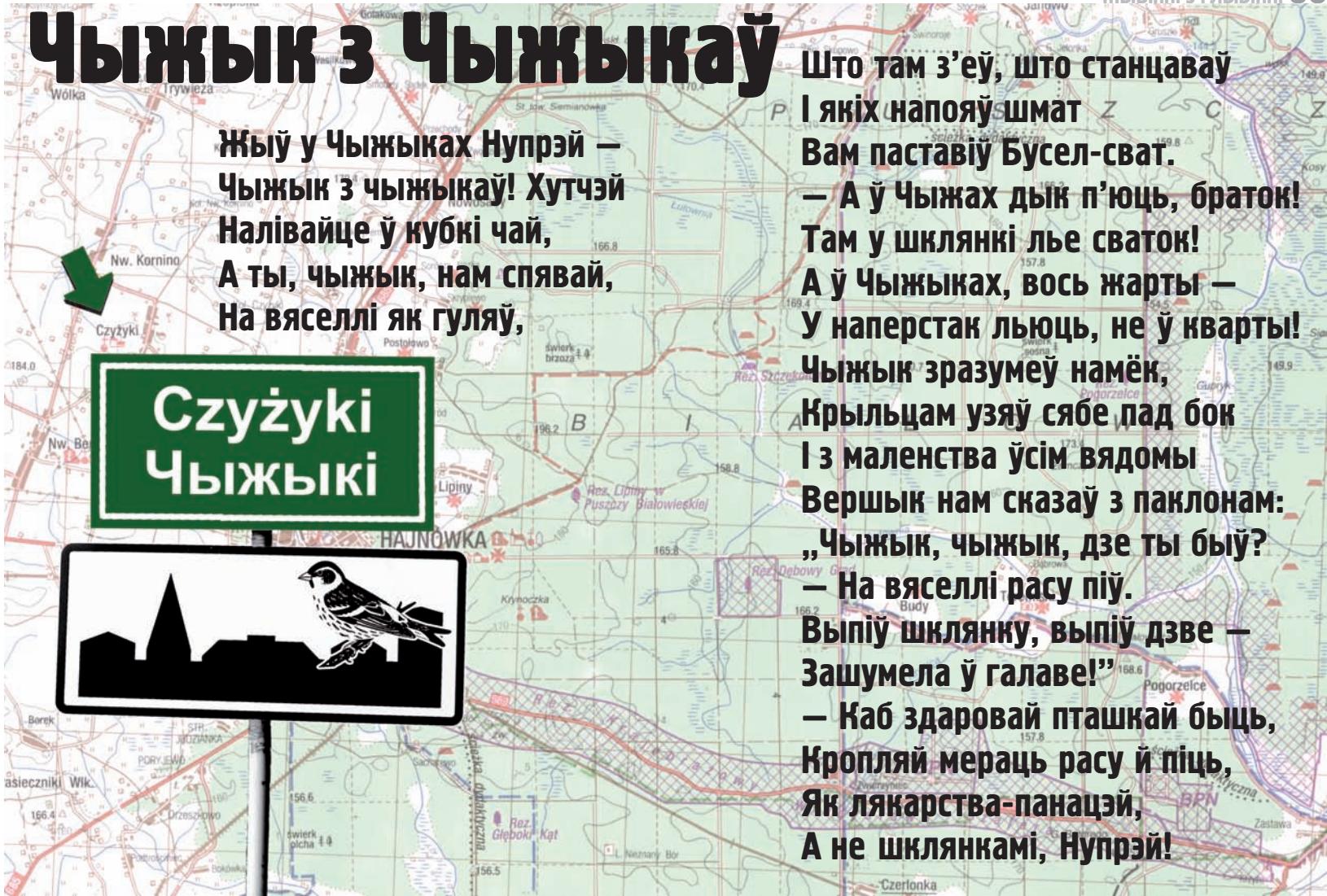
Як лякарства-panацэй,

А не шклянкамі, Нупрэй!

Чыжык з Чыжыкаў

Жыў у Чыжыках Нупрэй —
Чыжык з чыжыкаў! Хутчэй
Налівайце ў кубкі чай,
А ты, чыжык, нам спявай,
На вяселлі як гуляй,

Czyżyki
Чыжыкі

Шпак са Шпакоў

Шпак вярнуўся ў Шпакі,
Тут яго кватэра,
Што зрабіў яму Якім
З дошак і фанеры.
З дошкі збіты касы дах,
Каб не ліло ў спінку,
Каб выгодна сеу наш птах –
Пад акном драбінка.
Праз акенца не надзыме
Вечер проста ў дзюбу,
Але ўпусціць праз сябе
Прамень сонца любы.
— Добры дом зрабіў Якім! —
Птушкі дзеда хваляць.
Ой, шкада, што ён зусім
Сілы ўжо не маець,
Каб узніяцца з імі ўвысь,
З птахамі, у нябёсы,

І пабегчы, як каліс,
Па лужынах, босы...
Кажа ўнуку: Глядзі, Том,
Як прыстроіць сценкі,
Каб паставіць добры дом,
Большы ці маленькі,

Каб у хаце добра жыць
Жыхару любому,
Сваім родным даражыць
У сваім родным доме!

Szpaki
Шпакі

Съвісьцёлы са Съвірыйд

Бамбыціля і Гарулюс,
пташкі дзьве
пасяліліся ў Съвірывах
на сасьне.

Ён, яна — не распазнаць
амялушак
(у нас съвісьцёламі завуць
гэтых птушак).

Аж па красавік з перадзімоўя
зяляціць да нас
пташкай плойма.

І раззвоняцца, чубатыя
амялушкі,
на соснах, на рабінах
будуць гушкаць
залачоныя хвасты і пярынкі,
камароў хапаць на ляту,
арабінку,

шыпшыну, амялу, ягаднік
абяруць

амялушкі ўміг!
І каліну, і крушыну
яны любяць,
і каліну, барбарыс
рады зьдзюбаць.
Усё дачыста амялушкі
паглытаюць!

І пасьля пастракочуць—
пасьпяваюць,
Бамбыціля і Гарулюс,
абыдвое.
Вось якія ў Съвірывах
ёсьць герой!

Świrydy
Съвірыйд

Эму з Эльяшук

Пасяліўся эму ў Лешуках.

Доўга добра га жытла шукаў.

Заняў клуню ў засені вязоў,
абабегшы Лешукі пару разоў.

Мае ў сваіх лапах эму моц!

Бегаў бы без перапынку дзень і нач,
і наеўшыся капусты і гуркоў
ноч і дзень прабегаў бы ізноў.

Раптам эму, той заморскі птах,
што яму так даспадобы ў Лешуках,
стаў, разявіў дзюбу, прачытаў,
бы каменьчыкі малыя паглытаў:

„Eliaszuki” (ён такое бачыў як заўжды),
нізам: „Лешукі”. „Як трапіў я сюды?!”

Як не дзіўна, што эму можа ў Лешуках
бегаць па дварах, гародах і садах,
так і найсапраўдней назве Лешукоў,

што гучала тут спакон вякоў
пара вярнуцца на ўказальнікі ізноў.

Жывуць хай Лешукі, а эму — будзь здароў!

Eliaszuki
Лешукі

Усіх пракормяць лес і поле.
 З зяблікамі, з вераб'ямі
 Не зраўняюць вас тут з намі!
 Хоць я важу з дваццаць грам,
 Гонар маю! Не аддам!

Юрок з Юраўлян

— Раз і хопіць! Адна кладка! —
 Так юркова кажа матка.
 Лушчыць зернейка юрчыха
 І брыўцом ганяе ліха:
 Як зірне, дык уцякае
 Ліха ўсякае з ускрайн
 Юраўлянаў і Кундзіч.
 Толькі юрчыху пакліч!
 Кажа муж, юрок чарнявы
 (Спінка мае колер кавы,
 А карыцы-цынамону
 Жывот колеру ягоны):
 — Ты не юркай, не ляніся:
 Нанясіся, насядзіся...
 Нас, юркоў, тут будзе болей,

Jurowlany
Юраўляны

Янот з Янова

Janowo
Янова

Жыў ў Янове янот Яшка.
Хадзіў з партфелем ён пад пашкай,
бо ён чыноўнік у адміністрацыі.
Яшка янот заўжды мае рацыю.
Дастане з партфеля янот
свой чорны і тоўсты блакнот...
А што пазаносіў туды?
Чакаць можна толькі бяды!
Там спісаны дні і гады,
падзеі, і ўсе дзеячы...
(калі што не так, дык маўчы...),
што, дзе і хто ўсё рабіў,
ці быў хто там, ці не быў...
Яшка ўхмылку пусціць у каўнер.
Не хочаш паверыць – не вер!
Аж раптам прapaу той блакнот!
І ў жаху вялікім янот!
Хоць пушыцца ён надалей,
нама ўжо чынушы смяшней!

ЗМЕСТ

Арлы з Орлі	3	21	Канюкі з Канюкоў
Аса з Асоўкі	4	22	Карова з Малочак
Бабёр з Баброўнік	5	23	Клень з Кленік
Баран з Баранак	6	24	Клешч з Кляшчэляў
Верабей з Вераб’ёў	7	25	Кот Амур з Іванкоў
Голуб з Галубоўшчыны	8	26	Кошка з Кошак
Гусак з Гусакоў	9	27	Кот з Катоўкі
Дзік з Дзікіх	10	28	Козлік з Козлікаў
Егер з Елянкі	11	29	Курка з Курашава
Ёрш з Ярашоўкі	12	30	Ласяня з Ласінян
Жаба з Жабінай Горкі	13	31	Лебедзь з Лебядзіна
Жужаль з Жэрчыч	14	32	Леў з Ляўкова
Жук з Жукоў	15	33	Лось з Ласінкі
Зайчык з Заячкаў	16	34	Малпа з Абезянава
Зубры з Зуброў	17	35	Муха з Махнатага
Вавёрка з Нью-Йорка	18	36	Мядзведзь з Медзвядзёў
Індык з Індуры	19	37	Нырэц з Нурца
Кабыла з Кабылянкі	20	38	Оцэлот з Опакі

ЗМЕСТ

Паўлін з Паўлінава	39	49	Фазан з Фастаў
Певень з Петухоўкі	40	50	Хрушч з Харошчы
Рагач з Рагачоў	41	51	Цецерукі з Церамкоў
Сава з Савінага Груда	42	52	Цяля з Цялушак
Сарока з Сарочай Ножкі	43	53	Чыжык з Чыжыкаў
Свіння са Свінароյд	44	54	Шпак са Шпакоў
Собаль з Сабалева	45	55	Сьвісъцёл са Сьвірыд
Сыч з Сычоў	46	56	Эму з Эльяшук
Трасцянка з Трасцянкі	47	57	Юрок з Юраўлян
Удод з Дыдулёў	48	58	Янот з Янова